

Ændringer i skibstyper og transportkoncepter medfører løbende ændringer i havnevirksomhedens indretning og placering i byen. Stigningen i behovet for kajarealer til godsets håndtering og den manglende fremkommelighed i de indre bydele har således medført, at en række smalle kajstrækninger langs indre by ikke længere er tjenlige til en rationel drift. Tyngden i havneomsætningen er løbende blevet forskudt mod syd og nord og til Prøvestenen ud for Østamager. En række områder langs havneløbet skal derfor finde ny anvendelse i de kommende år. Københavns Kommune og Københavns Havnevæsen har desuden aftalt, at der over de kommende 15-20 år skal ske en afvikling af den væsentlige del af havnevirksomheden i Sydhavnen, så broerne kan forblive lukkede.

Set i et historisk lys kan det derfor konstateres, at havnens virksomhed efter i århundreder at have ligget i det beskyttede farvand mellem Sjælland og Amager nu vil blive koncentreret i Nordhavnsområdet og på Prøvestenen direkte ud til Øresund.

3. Baggrund for lovforslaget

Efter opfordring fra Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg nedsatte miljøministeren i juni 1988 Havneudvalget, der afgav betænkning i april 1989. Udvalgets hovedforslag anbefalede, at den fremtidige havnedrift blev koncentreret på Prøvestenen og i Nordhavnsområdet.

Betænkningen, som anlagde et tidsperspektiv på 20-30 år, viste, at der er betydelige værdier at hente i en koordineret omdannelse af de dele af havnen, som ikke på længere sigt skal anvendes til driften.

I efteråret 1989 vedtog Københavns Borgerrepræsentation efter forhandling med miljøministeren kommuneplanen for København. Heri fastlægges Prøvestenen og Nordhavnsområdet fra Marmormolen og nordpå samt værftsområdet og servicehavnen på Refshaleøen til havnedrift og havnerelateret industri. Kommuneplanen fastlægger således ca. 235 ha til egentlige havneformål, hvoraf ca. 190 ha er i brug i dag.

De ændringer i anvendelsen af havneområderne, der vil ske i de kommende årtier, vil medføre forandringer i en række delområder langs den indre by og i Sydhavnen (havnen råder i dag over ca. 400 ha), som på hver deres måde kan danne basis for opbygning af helt nye bykvaliteter – moderne erhvervsområder, nye boligbebyggelser, rekreative anlæg og besøgsattraktioner til kultur og forlystelser.

Lovforslaget tilsigter ingen ændringer i de eksisterende anløbsfaciliteter for passagerfærger og for anløb af krydstogtskibe.

Realiseringen af disse muligheder forudsætter imidlertid, at der lægges en overordnet strategi for de tidligere havneområders ibrugtagning til nye formål, som konkretiserer den karakter, der i kommuneplanen sigtes mod i de forskellige delområder. For at fastholde mulige investorers interesse skal en sådan strategi have en definitiv og bindende karakter, både hvad angår investeringer og tidsplan. Den skal derfor inkludere omlægningen af havnefunktionerne, som vil blive styrende for omdannelsens tempo, og den skal omfatte udformningen af de fællesanlæg, der skal etableres, efterhånden som de tidligere havneområder tages i brug til andre formål.

En holdbar strategi af denne karakter vil kun kunne sikres, hvis dens udformning henlægges til en institution, der både har den nødvendige ekspertise, kompetence og økonomi til at sikre dens virkeliggørelse.

4. Lovforslagets indhold

De kommende års beslutninger om ny disponering af store dele af de vidtstrakte havneområder, vil efter regeringens opfattelse kunne vinde betydeligt i kvalitet, hvis hensynet til havnedriften – herunder til arbejdet for at styrke havnens omsætning, så dens status som basishavn kan opretholdes – og hensynet til byens øvrige erhvervmæssige udvikling og de bolig-mæssige og rekreative hensyn i havnens områder holdes ude fra hinanden.

Efter regeringens opfattelse vil det derfor være rigtigt at adskille varetagelsen af disse hensyn organisatorisk, så der på den ene side skabes en organisation, der kan forestå den egentlige havnedrift, og på den anden side en organisation, der har til opgave at tilrettelægge og gennemføre omdannelsen af de områder, som ikke længere skal anvendes til havneformål.

Havneanlæggenes indretning og beliggenhed ændrer sig til stadighed. For at muliggøre en smidig tilrettelæggelse af den løbende omformning af havneområderne og en samlet disponering, der kan sikre den overordnede sammenhæng langs havnefronten og med de omkringliggende byområder, tillægges udviklingsenheden ejendomsretten til samtlige de arealer, der i dag forvaltes af Københavns Havnevæsen, bortset fra de arealer hvorfra havnedriften skal foregå på længere sigt. Udviklingsenheden tillægges endvidere en forkøbsret til sidstnævnte arealer. I forbindelse med dannelsen af de to organisationer skal fastlægges, hvilke arealer der skal bruges til havnedrift.

I overensstemmelse med regeringens privatiserings- og moderniseringspolitik, hvorefter den offentlige sektors mere driftsprægede opgaver i højere grad bør løses på et forretningsmæssigt grundlag, fo-